

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Konkurs Wiedzy o Społeczeństwie dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego w roku szkolnym 2023/2024

Etap rejonowy

Drogi Uczniu!

Przed przystąpieniem do rozwiązywania zadań prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. Masz do rozwiązania 45 zadań. Punktacja za każde z zadań podana jest przy jego numerze – 1 punkt.
2. Wszystkie zadania to zadania zamknięte. Każde zawiera **4 odpowiedzi**, z których **tylko jedna jest poprawna**. Znajdź ją i zaznacz.
3. W przypadku pomyłki błędną odpowiedź obwiedź kółkiem i zaznacz nową, poprawną. Jeżeli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna z nich nie będzie uznana.
4. Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie **45 punktów**.
5. Uważnie czytaj wszystkie polecenia.
6. Pisz tylko długopisem/piórem; nie używaj ołówka, gumki ani korektora.
7. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi.
8. Czas rozwiązywania zadań: **90 minut**.

Powodzenia!

Zadanie 1. 1pkt

Człowiek jest istotą społeczną, ponieważ:

- a) podlega socjalizacji tylko w rodzinie i w gronie rówieśników
- b) oprócz potrzeb I rzędu posiada także zdolności umysłowe
- c) podlega zachodzącym w społeczeństwie procesom, ale sam nie ma na nie wpływu
- d) podlega zachodzącym w społeczeństwie procesom oraz sam wpływa na funkcjonowanie tego społeczeństwa

Zadanie 2. 1pkt

„Wielki wóz, to jedyny wóz, którego Polacy nie ukradną” mawiali nasi zachodni sąsiedzi.

Zaznacz, na jakie zjawisko społeczne wskazuje powyższe stwierdzenie.

- a) nietolerancji kradzieży
- b) wykluczenia rasowego
- c) stereotypizacji narodów
- d) dyskryminacji społecznej

Zadanie 3. 1pkt

Elliot Aronson zdefiniował to zjawisko jako zmianę zachowania lub opinii człowieka spowodowaną rzeczywistym lub wyobrażonym naciskiem ze strony grupy lub innej osoby.

Opracowanie własne

Zaznacz prawidłową nazwę tego zjawiska.

- a) konformizm
- b) nonkonformizm
- c) antykonformizm
- d) legalizm

Zadanie 4. 1pkt

Sytuacja rodzin w Stanach Zjednoczonych.

Jak wykazał Thomas Hertz z American University w ciągu ostatnich 35 lat tylko 6 procent Amerykanów pochodzących z najbiedniejszych rodzin, awansowało do warstwy najzamożniejszej. O zamożności decyduje dziś przede wszystkim wykształcenie, uzyskiwane w elitarnych szkołach mieszczących się w „lepszych” dzielnicach i kosztujących majątek, które gwarantują dostanie się do najlepszych uniwersytetów. Starają się one wprowadzić zapewnić dostęp także młodzieży biedniejszej- służą temu m.in. wyrównawcze systemy stypendialne- ale działają także mechanizmy utrwalania kastowości, jak przywileje dla dzieci absolwentów. Na większości uczelni z Ligi Bluszczowej (Ivy League) stanowią one 10-15 procent każdego rocznika. Potomkowie absolwentów Harvarda mają trzykrotnie większe szanse na przyjęcie na tę uczelnię niż reszta kandydatów. W efekcie około trzech czwartych studentów 146 najlepszych wyższych uczelni w USA pochodzi z rodzin o najwyższych dochodach.

T. Zalewski, *Inne Stany. Czym różnią się od nas Amerykanie*, Warszawa 2011, s. 39-40.

Zaznacz funkcję rodziny, o której pisze autor.

- a) ekonomiczna
- b) rekreacyjna
- c) opiekuńczo-zabezpieczająca
- d) stratyfikacyjna

Zadanie 5. 1pkt

Koncepcję tego społeczeństwa stworzył Henri Bergson a spopularyzował Karl R. Popper.

Według Poppera społeczeństwo to charakteryzuje się tolerancją, pluralizmem, swobodą wyrażania poglądów, wpływem na decyzje władz i demokratyzacją procesów społecznych.

Opracowanie własne

Nazwij tę koncepcję.

- a) koncepcja społeczeństwa industrialnego
- b) koncepcja społeczeństwa globalnego
- c) koncepcja społeczeństwa otwartego
- d) koncepcja społeczeństwa zamkniętego

Zadanie 6. 1pkt

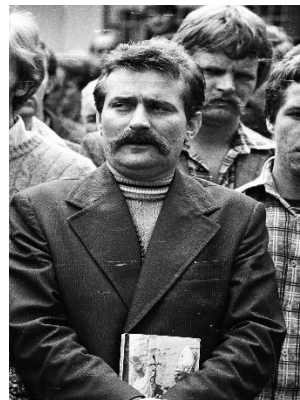
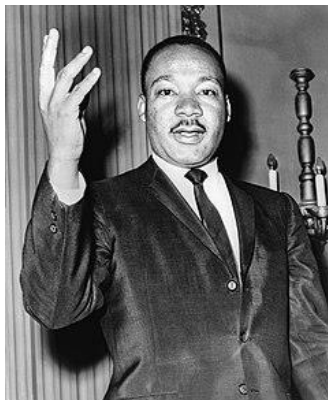
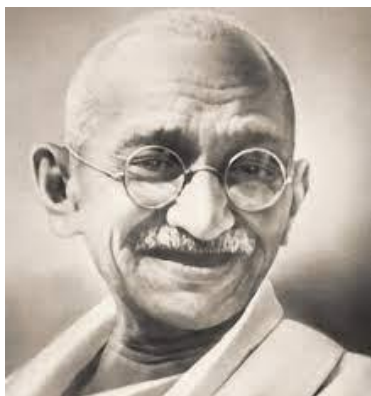

Jaką działalnością społeczną zajmuje się organizacja, której logo przedstawiono powyżej?

- a) niesieniem pomocy osobom uzależnionym od substancji psychoaktywnych i alkoholu
- b) niesieniem pomocy osobom ze spektrum autyzmu
- c) niesieniem pomocy osobom zadłużonym w parabankach
- d) niesieniem pomocy stypendialnej dla zdolnych, ale biednych uczniów

Zadanie 7. 1pkt

Odpowiedz, z jakim ruchem związana była działalność każdej z postaci, które przedstawiają poniższe zdjęcia.

- a) z ruchem na rzecz równouprawnienia kobiet
- b) z ruchem na rzecz wykluczonych społecznie mniejszości seksualnych
- c) z ruchem na rzecz praw obywatelskich
- d) z ruchem na rzecz wyzwolenia narodów spod władzy totalitarnej

Zadanie 8. 1 pkt

O jednej z postaw wobec narodu.

[...] jest przekonaniem według którego interes własnego narodu jest nadrzędny wobec interesu jednostki, grup społecznych, czy społeczności regionalnych. Naród jest uznawany za najwyższego suwerena państwa, a państwo narodowe za najwłaściwszą formę organizacji społeczności, złączonej wspólnotą pochodzenia, języka, historii i kultury. [...] przedkłada interes własnego narodu nad interesami innych narodów, zarówno wewnątrz kraju (mniejszości narodowe lub etniczne), jak i na zewnątrz (narody sąsiednie).

<https://tiny.pl/r88h6>

Nazwij zaprezentowaną powyżej postawę.

- a) kosmopolityzm
- b) nacjonalizm
- c) patriotyzm
- d) apartheid

Zadanie 9. 1pkt

Które mniejszości, według ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z 6 stycznia 2005 r. posiadają status mniejszości etnicznej w Polsce?

- a) Niemcy- Żydzi- Łemkowie- Romowie
- b) Ukraińcy- Karaimi- Łemkowie- Ormianie
- c) Ormianie- Żydzi- Tatarzy- Białorusini
- d) Karaimi- Łemkowie- Romowie- Tatarzy

Zadanie 10. 1pkt

Poniższe cechy są charakterystyczne dla jednej z postaw obywatelskich. Zaznacz, której.

Jawność działania, bezprawność, niestosowanie przemocy, działalność w interesie publicznym, gotowość poniesienia kary.

- a) postawa cywilnej odwagi
- b) postawa troski o dobro wspólne
- c) postawa obywatelskiego nieposłuszeństwa
- d) postawa obywatelskiego posłuszeństwa

Zadanie 11. 1pkt

Organizacje non profit, to takie, które:

- a) w swojej działalności kierują się zyskiem
- b) skupiają się na działalności politycznej
- c) obejmują swoją działalnością różne sfery życia publicznego i działają charytatywnie
- d) to inaczej fundacje i stowarzyszenia skupiające wolontariuszy już od 13 roku życia

Zadanie 12. 1pkt

Na jaką formę zaangażowania publicznego wskazują przedstawione poniżej cechy:

Wysoka frekwencja wyborcza, wysoka kultura polityczna, kapitał społeczny.

- a) partycypacji obywatelskiej
- b) kultury podporządkowanej
- c) społeczeństwa masowego
- d) społeczeństwa postindustrialnego

Zadanie 13. 1pkt

Prawa i obowiązki obywatela Rzeczypospolitej Polskiej spisane są w :

- a) Kodeksie cywilnym
- b) Kodeksie karnym
- c) Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela
- d) Konstytucji RP

Zadanie 14. 1pkt

Zdjęcie przedstawia logo jednej z organizacji międzynarodowych zajmującej się obroną praw człowieka. Określ status formalny tej organizacji.

- a) to organizacja pozarządowa zajmująca się niesieniem pomocy więźniom politycznym
- b) to wyspecjalizowana organizacja ONZ ds. niesienia pomocy podczas kataklizmów
- c) to wyspecjalizowany trybunał do ścigania wojennych zbrodniarzy
- d) to stowarzyszenie pomocy uchodźcom

Zadanie 15. 1pkt

Bierne prawo wyborcze oznacza prawo do udziału w:

- a) wyborze kandydatów na stanowiska państwowe i samorządowe
- b) kandydowaniu i byciu wybranym do organu przedstawicielskiego
- c) głosowaniu na posłów, senatorów i Prezydenta RP przez pełnomocnika
- d) głosowaniu przez Internet

Zadanie 16. 1pkt

Wskaż, który z wymienionych poniżej myślicieli jest uważany za ideologa nowoczesnego konserwatyzmu?

- a) Karl R. Popper
- b) Eduard Bernstein
- c) Willy Brandt
- d) Edmund Burke

Zadanie 17. 1pkt

To forma państwa, charakteryzująca się wewnętrzną jednolitością. Wszystkie jednostki administracyjne wchodzące w skład państwa są tak samo zorganizowane i podporządkowane organom centralnym, które określają ich ustroj i właściwość.

Państwa [...] możemy podzielić na państwa scentralizowane i zdecentralizowane.

Ustrój scentralizowany charakteryzuje się wyznaczaniem lokalnych urzędników przez rząd centralny, który sprawuje zwierzchnią władzę nad organami regionalnymi, ustrój zdecentralizowany ma miejsce, gdy organy regionalne są formowane niezależnie od rządu i istnieje dobrze rozwinięty samorząd terytorialny o znacznych kompetencjach, a władza centralna zastrzega sobie prawo do podejmowania tylko najważniejszych decyzji.

<https://tiny.pl/cl3jh>

Wskaż prawidłową nazwę scharakteryzowanej powyżej formy państwa:

- a) państwo złożone
- b) państwo unitarne
- c) państwo federacyjne
- d) państwo skonfederowane

Zadanie 18. 1pkt

Zaznacz właściwy ciąg. Polska jest państwem:

- a) republiką prezydencką- państwem unitarnym- państwem o systemie rządów parlamentarnych
- b) republiką- państwem federacyjnym- państwem o systemie rządów prezydenckich
- c) republiką- państwem o systemie rządów parlamentarno-gabinetowych, państwem unitarnym
- d) republiką- państwem federacyjnym- państwem o systemie rządów semiprezydenckich

Zadanie 19. 1pkt

Weto ludowe i referendum, to przykłady form:

- a) demokracji pośredniej
- b) demokracji bezpośredniej
- c) demokracji liberalnej
- d) demokracji przedstawicielskiej

Zadanie 20. 1pkt

Reforma administracyjna z 1999 r. zmniejszyła liczbę województw :

- a) z 45 do 16
- b) z 49 do 17
- c) z 49 do 16
- d) z 47 do 16

Zadanie 21. 1pkt

Na podstawie reformy administracyjnej z 1999 r. nie powstało województwo:

- a) warszawskie
- b) mazowieckie
- c) świętokrzyskie
- d) lubelskie

Zadanie 22. 1pkt

Które z wymienionych poniżej stanowisk w polskim systemie prawnym mogą być łączone?

- a) Prezydenta RP i posła
- b) Posła i senatora
- c) Prezydenta RP i ministra
- d) Posła i ministra

Zadanie 23. 1pkt

Powyższa grafika obrazuje współpracę i porozumienie czterech państw, których flagi zawiera.

Rzeczne porozumienie to:

- a) Grupa Wyszehradzka
- b) Trójkąt Weimarski
- c) Rada Państw Morza Bałtyckiego
- d) Organizacja Wyzwolenia Palestyny

Zadanie 24. 1pkt

Wskaż, do którego z konstytucyjnych organów w Polsce należą poniższe kompetencje:

Posiada inicjatywę ustawodawczą, powołuje sędziów, zarządza wybory do parlamentu, zwołuje Radę Gabinetową.

- a) do Sejmu
- b) do Senatu
- c) do Prezydenta RP
- d) do Prezesa Rady Ministrów

Zadanie 25. 1pkt

Wskaż, co łączy ze sobą wymienione poniżej państwa:

Irlandia, Austria, Grecja, Hiszpania

- a) należą do NATO
- b) wszystkie są monarchiami
- c) posiadają walutę euro
- d) należą do Rady Bezpieczeństwa ONZ

Zadanie 26. 1pkt

O jednej z teorii powstania państwa.

„Umowa społeczna jest myślą w filozofii politycznej, w której próbuje się uzasadnić pochodzenie państwa bez odwoływania się do nadnaturalnego źródła władzy państwowej. W różnych koncepcjach umów społecznych źródłem pochodzenia państwa jest wola jednostek lub wola społeczna”

<https://tiny.pl/cl3jv>

Wskaż twórcę tej teorii:

- a) Ludwik Gumpłowicz
- b) Karol Marka
- c) John Locke
- d) Arystoteles

Zadanie 27. 1pkt

Wskaż, której funkcji Sejmu odpowiadają poniższe kompetencje:

wypracowuje treść obowiązującej ustawy zasadniczej, uchwała ustawę zasadniczą, dokonuje zmian w treści ustawy zasadniczej.

- a) funkcji kontrolnej
- b) funkcji ustawodawczej
- c) funkcji ustrojodawczej
- d) funkcji kreacyjnej

Zadanie 28. 1pkt

Wskaż, jaka to większość, kiedy liczba głosów „za” jest większa, niż suma głosów „przeciw” i „wstrzymujących się”.

- a) zwykła
- b) bezwzględna
- c) względna
- d) kwalifikowana

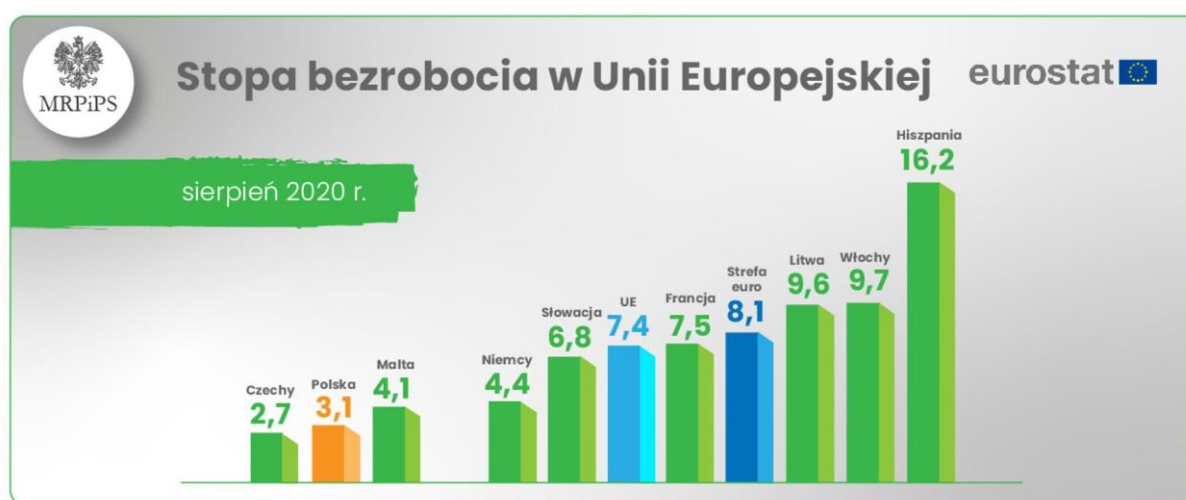
Zadanie 29. 1pkt

Organy władzy sądowniczej wydają wyroki w imieniu:

- a) Obywateli Rzeczypospolitej Polskiej
- b) Konstytucji RP
- c) Sędziów
- d) Rzeczypospolitej Polskiej

Zadanie 30. 1pkt

Na podstawie danych Eurostatu, zaznacz zdanie prawdziwe dotyczące bezrobocia w UE

- a) Najniższe bezrobocie jest w 3 krajach, które weszły do UE w tym samym roku
- b) Bezrobocie w Polsce jest niższe o 5 procent od bezrobocia w strefie euro
- c) Najwyższe bezrobocie jest w krajach śródziemnomorskich
- d) Najwyższe bezrobocie w Trójkącie Weimarskim jest w Niemczech

Zadanie 31. 1pkt

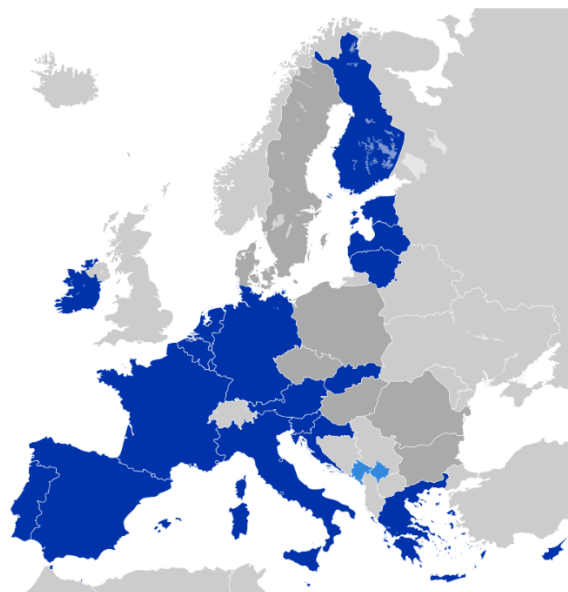
Wskaż, kogo przedstawia poniższe zdjęcie:

<https://tiny.pl/c1311>

- a) Przewodniczącą Parlamentu Europejskiego
- b) Przewodniczącą Komisji Europejskiej
- c) Przewodniczącą Rady Europy
- d) Wysokiego przedstawiciela UE ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa

Zadanie 32. 1pkt

<https://tiny.pl/cpc91>

Na powyższej mapie kolorem ciemnoniebieskim wyróżniono państwa:

- a) Unii Europejskiej w 1995 r.
- b) Strefy Euro
- c) Strefy Schengen
- d) Kraje NATO w 1995 roku

Zadanie 33. 1pkt

Poniższy tekst charakteryzuje jedną z instytucji Unii Europejskiej. Podaj którą.

Zapewnia przestrzeganie prawa wspólnotowego, orzeka o zgodności aktów prawnych wydawanych przez instytucje Wspólnot z traktatami Wspólnot, rozpoznaje spory między państwami lub między Komisją Europejską i państwami członkowskimi. Jego orzeczenia są bezpośrednio wykonywane w państwach członkowskich.

<https://tiny.pl/cl3pj>

- a) Rada Europejska
- b) Europejski Trybunał Sprawiedliwości
- c) Parlament Europejski
- d) Trybunał Rewidentów Księgowych

Zadanie 34. 1pkt

Wskaż, w którym organie Unii Europejskiej zasiadają premierzy i głowy państw członkowskich wspólnoty.

- a) Komisja Europejska
- b) Rada Europejska
- c) Rada Unii Europejskiej
- d) Rada Europy

Zadanie 35. 1pkt

Wskaż, jakich dwóch polityków przedstawia poniższe zdjęcie:

<https://tiny.pl/cpc96>

- a) Ministra Obrony Narodowej RP z Prezydentem Ukrainy
- b) Prezydenta Ukrainy z Emanuelem Macronem - Prezydentem Francji
- c) Wołodymyra Zełenskiego z Jensem Stoltenbergiem – Sekretarzem Generalnym NATO
- d) Prezydenta Ukrainy z Antonio Guterresem - Sekretarzem Generalnym ONZ

Zadanie 36. 1pkt

Wskaż, który z wymienionych poniżej organów jest organem uchwałodawczo-kontrolnym w województwie.

- a) Wojewoda
- b) Zarząd Województwa
- c) Sejmik Województwa
- d) Marszałek Województwa

Zadanie 37. 1pkt

Postawienie Prezydenta RP w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu może nastąpić w skutek:

- a) uchwały Sejmu podjętej bezwzględną większością głosów
- b) na wniosek Prokuratora Generalnego
- c) uchwały Zgromadzenia Narodowego podjętej większością 2/3 głosów
- d) uchwały Rady Ministrów

Zadanie 38. 1pkt

Aby zostać radnym Sejmiku województwa należy ukończyć :

- a) 18 lat
- b) 20 lat
- c) 21 lat
- d) 25 lat

Zadanie 39. 1pkt

Wskaż, która z poniższych kompetencji nie należy do zadań wójta:

- a) przygotowywanie projektów uchwał rady gminy
- b) powoływanie jednostek pomocniczych gminy
- c) możliwość zaciągania zobowiązań finansowych
- d) możliwość emitowania papierów wartościowych

Zadanie 40. 1pkt

Który z wymienionych poniżej języków nie jest językiem używanym jako pomocniczy w polskich gminach? (wg. stanu z 9.04.2019 r.)

- a) niemiecki
- b) ukraiński
- c) białoruski
- d) kaszubski

Zadanie 41. 1pkt

Aby na obszarze gminy mógł być używany język mniejszości jako pomocniczy, musi ona stanowić:

- a) co najmniej 50% mieszkańców
- b) co najmniej 30% mieszkańców
- c) co najmniej 25% mieszkańców
- d) co najmniej 20% mieszkańców

Zadanie 42. 1pkt

Które z wymienionych poniżej uprawnień nie należy do prerogatyw Prezydenta RP?

- a) zarządzanie wyborów do Sejmu
- b) zarządzanie wyborów do organów samorządu terytorialnego
- c) zwoływanie pierwszego posiedzenia Sejmu
- d) prawo łaski

Zadanie 43. 1pkt

Rzecznikiem Praw Dziecka jest obecnie :

- a) Elżbieta Witek
- b) Marian Banaś
- c) Adam Bodnar
- d) Mikołaj Pawlak

Zadanie 44. 1pkt

Zaznacz właściwy organ władzy państwowej, który według Konstytucji RP uchwała projekt budżetu państwa.

- a) Sejm
- b) Senat
- c) Rada Ministrów
- d) Ministerstwo Finansów

Zadanie 45. 1pkt

Według Konstytucji RP organami nadzoru nad działalnością samorządu terytorialnego są:

- a) Sejm i Prezydent RP
- b) Prezes Rady Ministrów i wojewodowie
- c) marszałek województwa i sejmik
- d) Naczelny Sąd Administracyjny i Najwyższa Izba Kontroli